

FAGLIGT BACHELOR

Af Line Nørgaard Remmen, Camilla Louise Grauengaard, Kirstine Rosenfeldt og Sarah Thaastrum McCreesh, ergoterapeuter

Av – mit liv gør ondt

Hvilke aktivitetsproblematikker har patienter med kroniske smerter i deres dagligdag, og hvilken indflydelse har smerterne på deres roller og livskvalitet? Bachelorprojekt sætter fokus på ergoterapeutisk relevans i behandlingen af patienter med kroniske smerter

Formålet med vores bachelorprojekt ”Av, mit liv gør ondt” var at undersøge, hvilke aktivitetsproblematikker patienter med kroniske smerter har i deres dagligdag. Samt hvilken indflydelse smerterne har på deres roller og livskvalitet.

Projektet viser, at patienter med kroniske smerter har aktivitetsproblematikker indenfor alle tre områder af dagligdagen: dagligdagsaktiviteter, leg og produktivitet, hvor hvile/søvn samt fysisk krævende aktiviteter giver flest problemer.

Resultatet viser også, at smerte, uanset intensitet, har indflydelse på både patienternes roller og livskvalitet. Samt at antallet af aktivitetsproblematikker er uafhængig af smerteintensiteten.

I dag lever mellem 16-20% af den danske befolkning med non-maligne kroniske smerter. Det medfører både store individuelle og socioøkonomiske omkostninger.

Vores ønske var, at undersøge - og skabe opmærksomhed - på mulighederne for ergoterapeutisk intervention til disse patienter, ved at fastslå, i hvilket omfang deres dagligdag bliver påvirket af smerterne.

Vi har arbejdet ud fra en overbevisning om, at for at udarbejde en klientcentreret og relevant ergoterapeutisk intervention, som kan bidrage til at sænke omkostningerne, så skulle omfanget af patienternes daglige problematikker først belyses.

METODE

Gennem litteratursøgning udarbejdede vi et litteraturreview ud fra The Matrix Method. Formålet var at danne os et overblik over relevante studier, som efterfølgende skabte grundlaget for udarbejdelsen af det endelige spørgeskema.

Vi valgte at lave en kvantitativ tværsnitundersøgelse for at finde frem til fællestræk, der var repræsentative for hele målgruppen. Ud fra den naturvidenskabelige tilgang, udarbejdede vi et kvantitativt studie, som indeholdte data fra 321 patienter med kroniske smerter. Inklusionskriterierne var, at patienterne skulle være over 18 år og bosat i Danmark. Samt have haft smerter i mere end seks måneder.

Resultaterne blev behandlet ud fra både deskriptiv- og ana-

lytisk statistik. Projektets problemstilling havde fokus på ergoterapeutiske nøglebegreber som aktivitetsproblematikker, roller og livskvalitet. Den blev udarbejdet ud fra den ergoterapeutiske teori Model of Human Occupation som referenceramme.

Ud fra litteraturreviewet vurderede vi projektets resultater til at have høj ekstern validitet, da de var sammenlignelige med andre studiers resultater. Den interne validitet blev styrket af, at spørgeskemaet blev udformet med inspiration fra nogle af Gary Kielhofners undersøgelsesredskaber.

AKTIVITETSPROBLEMATIKKER

Vores resultater viser, at patienterne har aktivitetsproblemer inden for alle områder af dagligdagen, herunder i dagligdags aktiviteter, leg og produktivitet.

- Inden for området dagligdags aktiviteter var det aktiviteten hvile/søvn, der gav flest problemer
- Inden for leg var det vedligeholdelse af bil og bolig.
- Inden for produktivitet var det rengøring

Herudover angiver over halvdelen af patienterne, at 18 ud af de 30 opstillede aktiviteter er problematiske for dem.

Via statistisk beregning viser resultatet, at der er en lille sammenhæng mellem antallet af aktivitetsproblematikker og den angivne smerteintensitet. Patienterne har altså aktivitetsproblematikker, uanset hvor ondt de har.

Udover de ovennævnte aktivitetsproblematikker ser man, at mange patienter har problemer med andre aktiviteter, som er fysisk krævende, for eksempel:

Lønnet arbejde, havearbejde, dyrke sport/motion, indkøb, gå i byen og sexliv.

At det er fysisk krævende aktiviteter, som særligt giver mange problematikker, bliver understøttet af, at endnu et resultat fra projektet viser, at patienternes smerte særligt var lokaliseret i bevægeapparatet. Vi har særligt diskuteret aktiviteten hvile/søvn, da vi synes, det er interessant, at Gary Kielhofner ikke beskriver hvile og søvn som et ergoterapeutisk

arbejdsområde. Vi mener dog, at hvile og søvn kan betragtes som en aktivitet, da den kan anvendes som mål og middel til at opnå en bedre aktivitetsudførelse i dagligdagen og på den måde være et ergoterapeutisk indsatsområde. Resultaterne viser yderligere, at smerter har indflydelse på patienternes roller. Særligt rollerne, studerende/elev samt lønmodtager/selvstændig, som kan sidestilles med en 37 timers arbejdsuge, er de roller, hvori flest patienter har problemer. Det påvirker både den enkelte patient samt bidrager til socioøkonomiske konsekvenser i form af udbetaling af førtidspension og sygedagpenge til patienter med kroniske smerter.

Ergoterapeutisk intervention kan bidrage til fastholdelse eller tilbagevenden til for eksempel arbejde, som er et væsentligt indsatsområde til netop denne målgruppe.

LIVSKVALITET

Omkring emnet livskvalitet har vi undersøgt, hvilken indflydelse smerterne har, samt hvilken indflydelse antal af aktivitetsproblematikker har på livskvalitet. Resultaterne viser, at patienterne angiver, at smerter havde en stor indflydelse på deres livskvalitet. Samtidig ser man, at aktivitetsproblematikker, uanset antal, har indflydelse på livskvaliteten. Det resultat begrundes via statistisk test, der viser en lav sammenhæng mellem antal aktivitetsproblematikker og angivet livskvalitet.

Da alle 30 udvalgte aktiviteter blev opfattet som meningsfulde af over halvdelen af patienter, diskuterer vi, at det kan være et resultat af, at livskvaliteten særligt bliver påvirket, når der er problemer i en meningsfuld aktivitet.

Desuden belyste opgaven, at udsigten til bedring af smerter kan have indflydelse på patienternes livskvalitet. Det kan være medvirkende til, at 70% af de deltagende patienter med kroniske smerter i projektet angiver en lav eller middel livskvalitet.

ERGOTERAPEUTISK POTENTIALE

Med resultaterne fra bachelorprojektet ønsker vi at tydeliggøre, at der er et behov for ergoterapeutiske ydelser til patienter med kroniske smerter.

En af de ergoterapeutiske kernekompetencer er at facilitere til muliggørelse af meningsfulde aktiviteter. Formålet med ergoterapeutisk intervention til kronikere er netop ikke helbredelse, men lindring af symptomer og så vidt muligt at forebygge den negative indvirkning, som smerterne kan have på patientens funktion og livskvalitet.

Resultaterne kan have klinisk relevans for ergoterapeuter, der arbejder i praksis med patienter med kroniske smerter. Samtidig belyser de et behov for at generere yderligere forskning i ergoterapi på området.

RESUME

Artiklen er udarbejdet på baggrund af et bachelorprojekt fra Ergoterapeutuddannelsen på Campus Aarhus N, VIA University College juni 2013. Projektet er en kvantitativ tværsnitsundersøgelse med 321 respondenter, som belyser at patienter med kroniske smerter har aktivitetsproblematikker i alle områder af dagligdagen, hvori hvile/søvn samt fysisk krævende aktiviteter giver flest problematikker. Smerte havde, uanset intensitet, indflydelse på både patientens roller samt livskvalitet. Projektet søgte at belyse relevansen for den ergoterapeutiske intervention til denne målgruppe.

Bachelorprojektet fik Etf's Bachelorpris efterår 2013. Forfatterne er ergoterapeuterne: Line Nørgaard Remmen, studerer Kandidat i Folkesundhedsvidenskab på SDU. Camilla Louise Grauengaard, Sundheds og Omsorgshotellet Vikærgården. Kirstine Rosenfeldt, Vejlebjerg Rehabilitering. Sarah Thaaatum McCreesh, jobsøgende og frivillig hos Kræftens Bekæmpelse.

LITTERATURLISTE

Se det fulde bachelorprojekt samt litteraturliste på Etf's fagdatabase Etf.dk